

3. Sutenerstvo. ZIK: Novyny Ukrainy. [Electronic resource] Access mode: <https://zik.ua/tag/sutenerstvo>
4. U 2017 policiya vy'yavy'la 371 kry'minal'ne pravoporushennya, pov'yazane z sutenerstvom [Electronic resource] Access mode: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1709160-u-2017-politsiya-viyavila-371-kriminalne-pravoporushennya-povyazane-z-sutenerstvom-krischenko>
5. Ukrayna voshla v TOP-10 samykh opasnykh stran po urovnyu nasy'ly'ya y' prestupnosti' [Electronic resource] Access mode: <https://strana.ua/news/17035-ukraina-voshla-v-top-10-samyh-opasnyh-stran-v-mire.html>

6. Uroven' prestupnosti' na Ukrayne sopostavy'm s Ugandoj [Electronic resource] Access mode: <https://ukraina.ru/news/20171127/1019568151.html>
7. Shnyder. Gans Yoakhim. Kriminologiya. Per. s nem / Pod obshch. red. L.O. Ivanova – M. 1994
8. Bunge, Viliam. Fitzgerald: The Geography of a Revolution, 1971
9. Global Terrorism Index 2017 [Electronic resource] Access mode: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/11/Global-Terrorism-Index-2017.pdf>
10. Harvey, David. Social Justice and the City, 1973

Надійшла до редколегії 15.01.18

В. Глибовец, канд. геогр. наук, асист.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ГЕОГРАФИЯ УГОЛОВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЙ УКРАИНЫ

Рассмотрены вопросы распространения уголовных правонарушений по территории Украины в 2017 г. Целью статьи является раскрытие темы преступности в Украине как одной из важнейших проблем дальнейшего ее развития как европейского государства. Сакцентировано внимание на месте Украины в различных международных рейтингах, таких как Глобальный индекс мира, Глобальный индекс терроризма и др.

С использованием статистических данных Государственной службы статистики Украины была составлена таблица уровня уголовных правонарушений по областям Украины. На основе анализа таблицы были выделены области, в которых преступность в 2017 г. выросла или уменьшилась по сравнению с предыдущим годом. Составлены рейтинги областей для 2016 и 2017 г., а также проведено их сравнение между собой.

Выделены виды уголовных преступлений, численность которых самая большая или самая маленькая в каждой области Украины. Представлены возможные причины, которые приводят к преобладанию краж, а также тяжких и особо тяжких преступлений над другими видами преступлений в областях Украины. Уделено внимание уголовным нарушениям, связанным с сутенерством. Перечисляются области, в которых в 2017 г. были зафиксированы случаи сутенерства.

Посчитано количество преступлений по областям Украины на 1000 человек. Выделены области с высоким, средним и низким уровнем преступлений на 1000 жителей.

Автор отмечает, что образованные люди уезжают из страны в Европу, Канаду, США, Китай и другие страны мира, уменьшая количество интеллигенции, которая менее склонна к совершению преступлений. Названы главные факторы, которые определяют географические различия преступности, и предложены меры по предотвращению роста количества уголовных преступлений в областях Украины.

Ключевые слова: география преступности, уголовное преступление, Глобальный индекс мира, Глобальный индекс терроризма.

V. Glybovets, PhD, Assistant Professor

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

GEOGRAPHY OF CRIMINALITY OF UKRAINE

The article deals with the spreading of criminal offenses in Ukraine in 2017. The purpose of the article is to reveal the crime topic in Ukraine as one of the most important problems of its further development as a European state. The author focuses on the place of Ukraine in the international ratings, such as the Global Index of the World, the Global Index to terrorism etc.

Using statistical data from the State Statistics Service of Ukraine, the author has compiled a table of the level of criminal offenses by regions of Ukraine.

Basing on the analysis of the table, the areas in which the crime in 2017 grew or decreased (in comparing with the previous year) is highlighted. The rating of areas for 2017 and 2016 was compiled and compared with each other.

The article highlights the types of criminal offenses the number of which are the largest and the smallest in each area of Ukraine. The author presents the probable reasons that lead to the predominance of thefts, as well as grave and especially grave crimes over other types of crimes in the regions of Ukraine. Attention is paid to a criminal offense related to pimping. The areas in which in 2017 were recorded the cases of pimping are listed.

The author of the article counted the number of crimes in the regions of Ukraine per 1000 people. Highlighted areas with the highest, average and lowest number of crimes per 1000 inhabitants.

The author emphasizes that educated people leave the country for Europe, Canada, the United States, China and other countries, reducing the number of intellectuals who are less inclined to commit crimes. The article describes the main factors that determine the geographical differences of crime and the measures to prevent the increase of the number of criminal offenses in the regions of Ukraine is proposed.

Key words: geography of crime, criminal offense, Global Peace Index, Global Terrorism Index.

<http://doi.org/10.17721/1728-2721.2018.70.18>

УДК 911.3

О. Пендерецький, канд. техн. наук, доц.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Івано-Франківськ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ТУРИЗМУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Поряд із народними промислами Закарпатської області розроблений промисловий тур у поєднанні з індустріальними та природними об'єктами, що становлять його ресурсний потенціал. Доведено, що умовою повної інформованості туристів є створення паспорта промислового туру, до якого входять екологічний, технічний і кадастровий паспорти. Тури на шахти з видобутку солі, дорогоцінних металів, сірчані кар'єри, свердловини видобутку нафти, мінеральної води, озокериту, об'єкти колишнього військового комплексу – ракетні шахти, сховища, складські приміщення, підприємства з перероблення сировини й матеріалів, народні промисли є перспективним напрямом розвитку промислового туризму на Закарпатті.

Ключові слова: промисловий туризм, об'єкти, бізнес-мандрівники, територія, кадастр, підприємства, тури.

Постановка проблеми. Специфіка розвитку промислового туризму [3] на Закарпатті полягає в тому, що поряд з народними промислами тут розбудовані індустріальні та природні об'єкти, які разом становлять ресурсний потенціал регіону. На території області значно розвинена лісова і деревообробна промисловість, виноробство, овочівництво, виробництво тютю-

ну, видобування мінеральних вод і будівельних матеріалів, прокладені міжнародні продуктопроводи ("Дружба", "Уренгой – Ужгород"), лінії електропередач ("Бурштинський енергоострів"), що є основними ресурсами промислового туризму.

В умовах реформування економічних відносин акцент робиться на розвиток пріоритетних галузей госпо-

дарювання – лісової, деревообробної, легкої та харчової; прикордонного співробітництва, рекреації й туризму тощо. Основна увага приділяється подальшій структурній перебудові всього народногосподарського комплексу, залученню в економіку вітчизняних і зарубіжних інвестицій, розвитку малого й середнього бізнесу, ефективного використанню природноресурсного потенціалу.

Промисловий туризм як складова загальнотуристичного процесу України може бути спрямований на розв'язання багатьох соціально-економічних завдань місцевих громад, найважливішими серед яких є збільшення зайнятості населення, зростання його добробуту, забезпечення соціокультурного розвитку краю та поліпшення якості життя людей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед останніх досліджень і публікацій з організації турів слід насамперед назвати навчальні посібники О. О. Любіцевої "Методика розробки турів" [2] та М. Г. Ступеня [5], в останньому висвітлені складові державного земельного кадастру, а також авторські дослідження [3].

Визначення нерозв'язаних аспектів проблеми. Промислові підприємства, запровадивши в себе туристичні маршрути та екскурсії, отримують можливість представити свою продукцію, поліпшити імідж компанії та галузі загалом, а для туристів це стане можливістю побачити на власні очі виробничі потужності, ознайомитися із історією розвитку промисловості, налагодити нові партнерські стосунки. Частиною туристів становлять бізнес-мандрівники, яким було б цікаво зазирнути у виробничий процес глибше. У зв'язку із цим постає питання розвитку як внутрішнього, так і зовнішнього промислового туризму на теренах краю, оцінки його перспективності, ресурсної бази й напрямів. Останнім часом мешканці інших регіонів України та іноземці дедалі більше цікавляться екскурсіями підприємствами, отже, цей напрям відкриває нові можливості для туристичних фірм.

Оцінивши можливості промислового туризму в науковому, діловому, навчальному, культурно-пізнавальному напрямках, а також його вплив на ефективність туристичної галузі в Україні загалом, можна окреслити перспективи його розвитку в Закарпатській обл.

Мета статті: сформулювати принципи розроблення промислових турів, а також розробити карту територіального розміщення осередків промислового туризму Закарпатської обл.

Основний виклад матеріалу. Закарпатська область відома як один з найпрестижніших куточків лікування та відпочинку людей. Розвинута мережа санаторно-курортних комплексів, туристичних баз, унікальні мінеральні джерела і термальні води, понад 400 видів яких уже досліджено, а також краса карпатської природи приваблюють туристів і відпочиваючих у будь-яку пору. Температура термальних вод таких джерел становить від +18 до +80 °С, а глибина сягає 800 м (Вільхівка, Ужгород, Уголька, Руські Комарівці, Синяк, Шаян, Бігань, Гараздівка, Косини). Санаторії, будинки відпочинку і пансіонати області одночасно можуть

приймати до 4000 відпочиваючих. Природні ресурси (корисні копалини): розвідано понад 30 видів корисних копалин, представлених 150 родовищами. Це, зокрема, нетрадиційні для держави поліметали, перліти, цеоліти, ліпарити, поклади баритових руд, каоліну та ін. Здійснюється видобуток кам'яної солі, мармурового вапняку, доломіту тощо. В області зосереджено 5,2 % за обсягом і 5,1 % вартісного потенціалу природних ресурсів рекреації України. В їх комплексі 75 розвіданих і 38 занесених до Кадастру мінвод України типів мінеральних вод з дебітом 3,3 тис. м³ на добу, які є унікальними й відповідають водам типу "Шаянська", "Єсентуки", "Боржомі", а за хімічним складом і лікувальними властивостями не поступаються відомим водам Кавказу, Чехії, Польщі та Франції. Загалом Закарпаття в економічному плані має всеукраїнське значення як регіон, що має значний потенціал лісової та деревообробної промисловості, виноробства, овочівництва, молочної промисловості, виробництва тютюну, мінеральних вод [3]. Мальовнича природа та історичні пам'ятки можуть стати підставою для значного розвитку промислового туризму й курортної справи.

У III ст. уперше з'явилися промислові насадження виноградної лози на Закарпатті. До речі, кущі дикого винограду ще дотепер ростуть на Чорній горі, у Виноградівському р-ні. Сучасними районами найбільшого поширення промислового виноробства на Закарпатті є Ужгородський, Мукачівський, Берегівський, Іршавський і Виноградівський.

Серед виробничих галузей можна виділити такі: машинобудівна і металообробна (збірні залізобетонні конструкції та деталі, чавунне литво, верстати металорізальні, електродвигуни змінного струму, лічильники, засоби автоматизації та запасні частини до них, засоби обчислювальної техніки – Кольчино, Кобилицька Поляна, Мукачево, Ужгород); харчова (крупя, мінеральні води, безалкогольні й алкогольні напої, кондитерські вироби, сухі фрукти, консервації, майонези, кетчупи, молочні вироби, олія, борошно, хліб і хлібобулочні вироби, м'ясо- і рибопродукти, гірчиця, дитяче харчування – Великий Березний, Середне, Іршава, Тячів, Виноградів, Мукачево, Ужгород); легка (швейні вироби, білизняний трикотаж, верхній трикотаж, взуття шкіряне, фетрові головні убори, бавовняні тканини – Виноградів, Хуст, Мукачево, Ужгород); промисловість будівельних матеріалів (цегла будівельна, черепиця, вапно будівельне – Хуст, Виноградів, Ужгород), лісова, лісохімічна та целюозна (продукти переробки деревини, пиломатеріали, картон, деревне вугілля, фанера клеєна, меблі, деревина – В. Бичків, Рахів, Перечин, Свалява, Міжгір'я, Воловець, Усть-Чорна, Тересва, Довге, Мукачево, Ужгород, Вилоч); гірничодобувна (добування корисних копалин – Мужієво, Кам'яниця, Ільниця, Солотвино). Окремою галуззю є енергетика (Теребля-Ріцька гідроелектростанція, Ужгородська теплогідроелектростанція, три міжнародні лінії електропередач). Усе це є ресурсами промислового туризму Закарпатської обл. (рис. 1).

Рис. 1. Осередки промислового туризму Закарпатської обл.

Організація турів на виробничі підприємства відповідає загальноприйнятій програмі, у межах якої реалізуються мета перебування людини поза постійним місцем проживання з урахуванням індивідуальних побажань і комплекс заходів з її реалізації на відповідному якісному рівні [2]. Тури поділяються на види відповідно до мети подорожі й форми щодо організаційних заходів. Залежно від мотивації туристів до подорожі визначається напрям промислового туру. Складовими туру є маршрут, програма і комплекс послуг із життєзабезпечення туриста, у межах яких реалізується на відповід-

ному якісному рівні мета подорожування. Маршрут і програма забезпечують мету подорожування, а заходи з життєзабезпечення туриста під час подорожування – безпеку та комфортність при реалізації цієї мети.

Для промислового туру характерним є дотримання туристами правил охорони праці, техногенної та екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності. Тому перед початком туру туристам обов'язково слід надати всебічну інформацію про маршрут і об'єкти туру, тобто треба розробити туристичний паспорт туру, який поєднуватиме кадастровий, технічний і екологічний паспорти об'єк-

тів маршруту. Розв'язання цього питання полегшується створенням кадастру об'єктів промислового туризму.

Розв'язання проблем сталого розвитку регіонів, екологічної безпеки довкілля, охорони земель та їх раціонального використання, оптимізації землеустрою, визначення правових відносин щодо землі та іншого нерухомого майна потребує всебічного кадастрового забезпечення. Як свідчить світовий досвід, кадастрово-реєстраційні системи відіграють важливу роль у сферах управління нерухомістю, оподаткування та іпотечного кредитування, інформаційного і правового забезпечення ринку нерухомого майна тощо. Важливим положенням системи є єдиний кадастр земельних ділянок і об'єктів нерухомого майна, коли в єдиній базі даних зосереджена інформація як про земельні ділянки, так і про будівлі та споруди (їхні частини), що на ній розташовані. Тоді вони стають єдиним майновим комплексом, який у багатьох випадках розглядається як єдиний об'єкт нерухомого майна і єдиний об'єкт права, що дає можливість оперативно отримати необхідну інформацію. Кадастрові системи є важливим правовим елементом, захистом прав власності. Юридична сила реєстрації полягає в тому, що держава несе відповідальність за правильність реєстраційних процесів. Незареєстровані права вважаються неіснуючими, а зареєстровані – правильними. Складовою частиною реєстру є кадастрові плани та карти. При визначенні прав володіння чи користування кадастровими об'єктами вказують на певні

обмеження чи обтяження, які можуть виникнути. У кадастрових системах важлива роль відводиться концепції меж земельних ділянок. Зазвичай межі земельної ділянки, що реєструються в реєстрі, мають бути зафіксовані в натурі [4, 5].

Кадастр нерухомості тісно пов'язаний із існуючими сьогодні топографічними планами й картами, топографо-геодезичні матеріали яких можуть бути основою створення кадастрових планів і карт. Обов'язковим елементом інформаційного забезпечення розробки туру є карта території, оскільки розробка маршруту є результатом картографічного моделювання й обов'язково має спиратися на оцінку території: її туристично-географічне положення, адміністративно-територіальний поділ, протяжність, конфігурацію, систему розселення і транспорту.

Ресурсний потенціал промислового туризму становлять його об'єкти: природні, індустриальні та народні промисли (рис. 2). За походженням об'єкти промислового туризму доволі різноманітні, але основоположне значення мають: промислові будівлі та споруди; техногенні форми рельєфу; машинне устаткування й обладнання. Водночас об'єктами промислового туризму можуть бути лише ті, які становлять техногенну цінність, стали надбанням індустриальної цивілізації, до того ж усі ці об'єкти повинні бути безпосередньо включені до процесу виробництва.

Рис. 2. Об'єкти промислового туризму

Сьогодні для підвищення конкурентоспроможності регіону в індустрії туризму використовують кластерний метод, який застосовувався раніше переважно в промисловому виробництві. Туристичний кластер [1] – це ключова організаційна основа, яка поєднує підприємства туристичної та інших суміжних галузей у єдину систему, що дає змогу реалізувати пріоритетні задачі, які стоять перед підприємствами, установами, організаціями та сприяє посиленню конкурентних переваг регіону. Шляхом створення подібного об'єднання можна забезпечити фінансування й виконання навіть дуже амбіційних проектів у туристичній галузі, які за інших обставин для кожного окремого учасника були б неможливі.

Висновки та перспективи. Різноманітність промислового туризму як суспільного явища зумовила комплексний, проблемно-цільовий підхід до його наукових і прикладних досліджень, здійснити які можна завдяки визначенню механізму його функціонування та геопросторової організації [2]. Нині актуальною є проблема вдосконалення теоретико-методологічних і методичних положень промислового туризму, розширення його предметно-об'єктної сфери і проведення на цій основі

прикладних досліджень, які й будуть визначати відповідність промислового туризму до сучасних вимог розвитку науки і суспільства.

Промисловий туризм має всі прерогативи, щоб зайняти своє визначальне місце в поліпшенні розвитку області. Організація спеціальних турів на шахти з видобутку солі, дорогоцінних металів; сірчані кар'єри; свердловини видобутку нафти, мінеральної води, озокериту; об'єкти колишнього військового комплексу – ракетні шахти, сховища, складські приміщення; підприємства з перероблення сировини і матеріалів; народні промисли є перспективним напрямом розвитку промислового туризму на Закарпатті.

Розроблена карта територіального розміщення осередків промислового туризму в Закарпатській обл. значно спрощує створення інформаційної кадастрової системи, а на її основі – промислових турів. У той самий час удосконалення цієї системи потребує систематичного введення нових інформаційних показників, урахування зміни структурних і функціональних зв'язків між різними відомствами.

Загалом Закарпаття в економічному сенсі має всеукраїнське значення як регіон зі значним потенціалом лісової та деревообробної промисловості, виноробства, овочівництва, молочної промисловості, виробництва тютюну, мінеральних вод. Мальовнича природа та історичні пам'ятки можуть стати підставою для значного розвитку промислового туризму та курортної справи.

Список використаних джерел:

1. Александрова А. Ю. Туристские кластеры: содержание, границы, механизм функционирования / А. Ю. Александрова // Экономические проблемы развития сервиса и туризма. – 2007. – № 2. – С. 51-61.
2. Любичева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. / О. О. Любичева. – К. : Альтерпрес, 2003.
3. Пендерецкий О. В. Територіальна організація промислового туризму Карпатського суспільно-географічного району та основні напрямки її вдосконалення : монографія / О. В. Пендерецкий. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2011.

4. Перович Л. М. Кадастр нерухомості : монографія / Л. М. Перович, Л. Л. Перович, Ю. П. Губар. – Львів : Львівська політехніка, 2003.
5. Ступень М. Г. Теоретичні основи державного земельного кадастру : навч. посіб. / М. Г. Ступень. – Львів : Новий світ-2000, 2003.

References:

1. Aleksandrova A.YU. Turyst-skye klasteri : sodержanye, hranysy, mekhanyzm funktsyonyrovanyya. Ekonomycheskye problemy razvytyya servysa y turyzma. – 2007. – № 2 – S. 51-61.
2. Lyubitseva O.O. Metodyka rozrobky turiv. Navchal'nyy posibnyk / O.O. Lyubitseva. – K.: Al'terpres – 2003. – 104 s.
3. Penderets'kyi O.V. Terytorial'na orhanizatsiya promyslovoho turyzmu Karpat-s'koho suspil'no-geohrafichnoho rayonu ta osnovni napryamky yiyi vdoskonalennya. Monohrafiya / O. V. Penderets'kyi. – Ivano-Frankivsk: IFNTUNH. – 2011. – 225 s.
4. Perovych L.M. Kadastr nerukhomosti. Monohrafiya / Perovych L.M., Perovych L.L., Hubar YU.P. – L'viv: "L'viv'ska politekhnik". – 2003. – 120 s.
5. Stupen' M.H. Teoretichni osnovy derzhavnoho zemel'noho kadastru : Navchal'nyy posibnyk. / M.H. Stupen'. L'viv: "Novyy svit-2000". – 2003. – 336 s.

Надійшла до редколегії 10.06.18

О. Пендерецкий, канд. техн. наук, доц.

Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа, Ивано-Франковск, Украина

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО ТУРИЗМА ЗАКАРПАТСКОЙ ОБЛАСТИ

Наряду с народными промыслами Закарпатской области разработан промышленный тур в сочетании с индустриальными и природными объектами, составляющими его ресурсный потенциал. Доказано, что условием полной информированности туристов является создание паспорта промышленного тура, в который входят экологический, технический и кадастровый паспорта. Туры на шахты по добыче соли, драгоценных металлов, серные карьеры, скважины добычи нефти, минеральной воды, озокерита, объекты бывшего военного комплекса – ракетные шахты, хранилища, складские помещения, предприятия по переработке сырья и материалов, народные промыслы являются перспективным направлением развития промышленного туризма на Закарпатье.

Ключевые слова: промышленный туризм, объекты, бизнес-путешественники, территория, кадастр, предприятия, туры.

O. Penderetsky, PhD Technical Sciences, Associate Professor

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk, Ukraine

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL TOURISM ZAKARPATSK REGION

Along with the folk crafts of the Transcarpathian region, an industrial tour is being developed in conjunction with industrial and natural objects that make up its resource potential. In the context of reforming economic relations, the emphasis is on the development of priority economic sectors – the forest and wood industry, light and food industries, the development of cross-border cooperation, recreation and tourism, etc. The main attention is paid to the further restructuring of the entire national economic complex, the involvement of domestic and foreign investments in the economy, the development of small and medium-sized businesses, and the effective use of natural resource potential. It is proved that the condition of full awareness of tourists is the creation of a passport of an industrial tour, which includes ecological, technical, and cadastral. Tours on mines from salt mining, precious metals, sulfur mines, oil wells, mineral water, ozocerite, objects of the former military complex – rocket mines, storage facilities, warehouses, enterprises for processing raw materials and materials, folk crafts are promising the direction of development of industrial tourism in Transcarpathia.

Industrial tourism, as part of the overall tourist process in Ukraine, can be directed at solving many socio-economic tasks of local communities, the most important among them is increase of employment, growth of its welfare, provision of socio-cultural development of the region and improvement of quality of life of people.

Today, in order to increase the competitiveness of the region in the tourism industry, the cluster method, which was previously used only in industrial production, is used. A tourist cluster [5] is a key organizational framework that combines tourism and other related industries into a single system that enables the enterprises, institutions and organizations to meet the priority objectives and enhance the competitive advantages of the region. By creating such an association, financing and implementation of even very ambitious projects in the tourism sector could be provided, which would otherwise be impossible for each individual participant.

The developed map of the territorial placement of centers of industrial tourism in the Transcarpathian region greatly simplifies the creation of an informative cadastral system and on its basis industrial tours. At the same time, the improvement of this system requires the systematic introduction of new information indicators, taking into account the change in structural and functional relationships between different departments.

In general, Transcarpathia has an all-Ukrainian significance in the economic plan as a region with significant potential of the forest and wood industry, winemaking, vegetable growing, dairy industry, tobacco production, mineral waters.

Key words: industrial tourism, objects, business travelers, territory, cadastre, enterprises, tours.